

20%

af blodet anvendes i
behandling af hjerte-kar-
og lungesygdomme

Spejderlejren har i dag en endnu større rolle i Henriks og Birgittes liv. De lever mere i nuet, og arbejdet med spejderpigerne er en stor motivation i hverdagen for dem begge.

ET AR I HJERTET

En julidag fik Henrik Nyrup pludselig smerter i brystet, mens han stod i sit køkken. Få timer senere fik han at vide, at han skulle tage afsked med sin kone. Hans legemspulsåre var revnet. Et ar på en meter ned langs brystbenet er i dag det synlige bevis på, at Henrik Nyrup for to et halvt år siden var meget tæt på at miste livet. Her fortæller Henrik og hans kone Birgitte historien.

> **O**nsdag den 30. juli. Det er varmt i hele i Danmark – også om eftermiddagen på Tranebærvej i Støvring lidt syd for Aalborg. Juli måned 2014 tegner sig til at blive den næstvarmeste i Danmark nogensinde.

44-årige Henrik Nyrup er lige kommet hjem efter at have gået en tur med sine to hunde. Han nusser lidt rundt i køkkenet derhjemme, da han pludselig begynder at få ondt i brystet.

– Jeg tænkte: Kan det være en blodprop, jeg får nu? Det føltes bare ikke rigtigt sådan, fordi jeg begyndte også at få problemer med at kunne mærke mit ene ben, husker Henrik.

Brystmerterne begynder at komme hurtigt og går nu også i ryggen. Henrik bliver for alvor urolig.

– Og når man som mand får ondt, så gør man to ting: Man ringer efter sine forældre, og man ringer

efter sin kone. Jeg kan huske, at jeg ringede til mine forældre og sagde: "Jeg tror, at der er et eller andet helt galt her. Jeg kan mærke, at der er noget, der ikke fungerer." Bagefter ringede jeg til dig, Birgitte, siger Henrik og kigger over på sin kone.

– Du sagde, at du havde det skidt: "Vil du ikke godt være sød at komme hjem." Og min dumme kommentar var nok: "Jeg har fri om 10 minutter." Da du gentager, at du har det skidt, kender jeg dig godt nok til at vide, at det her er alvorligt, fortæller Birgitte.

Henriks smerter i brystet tager til, og han kan ikke længere mærke sine ben. Over telefonen er han hele tiden i kontakt med Birgitte, der haster hjem.

– Det var en stor trøst for mig at have en i telefonen at snakke med, når man står der og tænker, at der er et eller andet, der kan udvikle sig, der kan gå helt galt. Og jeg har mærkeligt nok på det tidspunkt

ikke tænkt at ringe til 112. Nej, jeg skulle bare have noget familie, noget tryghed.

To minutter til at tage afsked

Birgitte når hjem, parkerer bilen ude på vejen, ser på Henriks ansigtskulør og tøver ikke et sekund med at ringe til 112.

Ambulancen fra Støvring kommer meget hurtigt. Redderne kobler udstyr på Henrik, måler hjertets aktivitet, men de bliver usikre, da det ser ud som, at det slår normalt.

Da lægebilen fra Aalborg kommer, vælger man at tage Henrik med på hospitalet, da han nu er helt askegrå i ansigtet.

Ambulancen kører stille og roligt ind til hospitalet. Henrik får en seng på skadestuen, mens personalet gør klar til at scanne ham med en håndscanner.

– Så er der pludselig en af portørerne, der siger, at den store scanner er ledig ovenpå, så de ikke behøver at scanne Henrik pletvis, siger Birgitte, der på grund af strålerne bliver placeret udenfor lokalet.

– Jeg ringer til mine forældre og får fat i min mor. Det eneste, jeg når at sige, er: ”Vi er på sygehuset,” så kommer der en læge ud af lokalet. ”Vi skal skynde os”, siger han. Jeg kommer ind, og der får jeg den mærkelige besked, at jeg har to minutter til at tage afsked med min mand, fortæller Birgitte.

Der er en kort pause. Et blad fra et af træerne omkring spejderhytten, hvor vi sidder, falder ned på Henrik, mens han kigger på Birgitte.

– Jeg kan ikke huske noget fra det øjeblik, jeg kommer ud i ambulancen. Undtagen at der er en læge, der siger til mig, at det er meget alvorligt; at der skal opereres nu. At jeg lige har et kort øjeblik til at tage afsked med min kone, hvis det her ikke går godt. Det kan jeg huske. Alt andet – det er væk. Jeg kan huske den her besked fra lægen. Den står helt klar bagefter. Det der med at få at vide, at man skal tage afsked med sin hustru. Det er nok det, der har bidt sig mest fat i det her forløb. Det var hårdt, husker Henrik.

Revnet to centimeter fra hjertet

Det går hurtigt nu. Lægerne planlægger at lægge Henrik i narkose allerede inde i scanningsrummet, fordi tiden løber.

De finder dog en operationsstue, får kørt Henrik hurtigt derved og lagt i narkose.

Scanningen har vist, at Henriks hovedpulsåre er revnet to centimeter fra hjertet og ned i lysken. Henrik har en aortadissektion, og lægerne vil operere med to hold samtidigt.

– Jeg spørger, hvorfor de skal det, og får svaret: ”Jamen, altså, hvis vi er to hold på, så har vi måske en chance for også at redde hans ene ben.” De snakker amputation lige pludselig, fordi der ikke har været blodtilførsel til benet i så lang tid. Jeg har lige fået at vide, at det er så slemt, at vi nok skal sige farvel. Nu snakker vi om at redde et ben. Det er mere positivt end at sige farvel, som det var tilfældet ti minutter tidligere, husker Birgitte.

Under operationen får Henrik 19 portioner blod.

– Det er først nu, at det går op for mig, at 19 portioner... det er faktisk ret meget. Jeg har >

AORTA-DISSEKTION

- Legempulsåren, aorta, fordeler blodet fra hjertet til alle organer i kroppen. Som et ledningsnet udgår der fra aorta sidegrene til hoved, arme, nyrer, tarme og ben.
- Hvis der opstår en rift på indersiden af legempulsåren, kan blodet blive presset ud i karvæggen. Det giver en blodansamling, som kan brede sig i op- eller nedadgående retning.
- Det kan føre til, at sidegrene fra aorta bliver afklemt, f.eks. til hjertet eller til armen. Blødningen i karvæggen kan også trænge videre ud på ydersiden, så det giver sig til at bløde kraftigt.

HVORDAN OPSTÅR AORTA-DISSEKTION?

- Aortadissektion opstår, fordi der er en svaghed i legempulsårens væg. Den kan være medfødt, være en følge af åreforkalkning eller skyldes skader efter kirurgi og ulykker. De fleste personer, der får aortadissektion, har forhøjet blodtryk.

HVEM FÅR EN AORTA-DISSEKTION?

- Der er 300-500 nye tilfælde af denne sygdom i Danmark hvert år – typisk hos midaldrende og ældre mænd.

Kilde: Patienthåndbogen på sundhed.dk

Henrik Nyrup

peger med venstre hånd ud mod horisonten.

– Rebild Bakker ligger i den der retning.

Han fremkalder billeder i hovedet. Et lille smil viser sig i mundvigen.

– Det står meget tydeligt for mig. Jeg kan huske, at jeg var alene hjemme. Jeg ville ikke sige til det nogen. Jeg kørte derned, satte bilen, kiggede op på den der bakke og tænkte bare: Der kommer du aldrig op. For det var januar, og der var lidt sne. Jeg begyndte at gå opad, det første stykke vej var der en sti. Så kom jeg op til nogle trapper, og mine ben havde det ikke godt med trapper. Undervejs vendte jeg mig om og kiggede ud over Gravlev Ådal, hvor der er en fantastisk flot udsigt ud over Lindeneborg Å mod Thingbæk kalkminer. Jeg tænkte: Jeg kan også stoppe nu, nu kan jeg jo se det hele, fortæller Henrik og ser i retning mod bakkerne.

– Men nej, jeg skulle op på toppen. Jeg kravlede. Det sidste stykke op til toppen; der kravlede jeg virkelig, for jeg var simpelthen så træt i benene. Men jeg nåede op til toppen. Jeg kan huske, jeg græd. Det var bare så fantastisk at sidde deroppe. Der sad jeg så i en halv time, indtil jeg havde kræfter til at komme ned igen.

› stået nede i Brugsen og talt hylder med mælk og indset mængden af det, siger Henrik.

Operationslægerne sætter en protese ind det første stykke oppe ved hjertet og en protese ind i lysken. Resten af blodårerne der imellem bliver forstærket.

– I min journal står der ”yderst kritisk” op til flere gange. Da de var færdige med at operere, sagde min far på et tidspunkt til en sygeplejerske: ”Nu går det da fremad. Nu tager vi en time ad gangen”, hvorefter sygeplejersken siger: ”Nej, nu tager vi et minut ad gangen”, fortæller Henrik.

På kanten af et sort hul

Henrik bliver kørt på intensiv. I forbindelse med operationen har han fået 23 liter væske i kroppen, nyrene er stået af, og lungerne klapper sammen.

– Om natten kommer en læge og siger: ”Benet har vi stadigvæk.” Men jeg kunne måske få en mand hjem, der skulle være fast dialysepatient og fast stomipatient, fordi tarmsystemet også lider overlast. Så var der risikoen for, at Henrik også kunne blive hjerneskadet, fordi han var nedkølet til 18 grader i 18 minutter. De kunne først sige, om hjernen havde taget skade et par dage efter, når de vækkede ham, siger Birgitte.

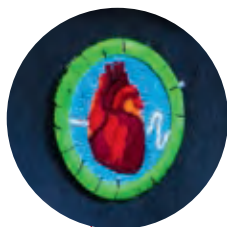
Henrik ligger fire dage i kunstig koma, så kroppen kan komme sig igen.

– De vækker mig, og det er jo klart, at min krop er stået fuldstændig af. Det tog lang tid, inden jeg kom helt til mig selv, og lægerne fandt ud af, at der faktisk var meget, der fungerede, som det skulle.

Henrik er på intensiv i 14 dage. I den tid bliver væsken i hans krop trukket ud. Han

En spejderleder i Støvring har givet Henrik et specielt amerikansk spejdermærke, der skal symbolisere, at han overlevede sin aortadissektion.

får samtidig blod, da hans blodprocent er nede på omkring fire.

Henrik har mange hallucinationer, mens han ligger på hospitalet. Han ser folk kravle hen over loftet og forestiller sig, at han er i Australien, selv om han aldrig har været der.

Han svæver på det her tidspunkt mellem to verdener.

– Jeg har senere hen haft en samtale med en af de læger, der opererede mig. En af de ting, han sagde, har fulgt mig lige siden: ”Du skal bare vide en ting; du har stået på kanten af et sort hul. Du har trådt ud i det – og du kom op fra det igen. Men det var ikke vores fortjeneste.” Når en læge sidder og siger det til en, så tænker man: Okay, hvem var det lige, der gav mig det der skub væk fra hullet og hvorfor?

Sætter delmål

Efter de 14 dage på intensiv fungerer hjertet, som det skal, og nyrerne er så småt begyndt at komme i gang igen.

Henrik kommer på et sengeafsnit og skal i gang med genoptræning. Det ene ben fungerer slet ikke. Der hvor hovedpulsåren var sprunget, var der ikke blodforsyning. Det var derfor, han var ved at miste det.

– Det forstod jeg nok ikke helt. Hvorfor skulle jeg til at genoptræne mit ben, når det var hjertet, der var noget galt med? Men puha – jeg tror egentlig, at det er fint, at man ikke får alt at vide og ikke forstår det hele på en gang.

Henrik sætter sig hurtigt en række delmål for sin genoptræning. I den forbindelse spiller det en stor rolle, at både han og Birgitte er aktive spejdere.

Henrik kigger ud på skovarealerne i Spejdgården hos Det Danske Spejderkorps i Støvring, hvor vi sidder.

– Det her sted. Det er her, jeg kan yde noget nu. Jeg skulle tilbage og være spejder, jeg skulle tilbage og være sammen med de mennesker, der er heroppe. Vi havde det sådan, at det ikke skulle være fremmed for børnene, at der var sket noget. I starten kunne jeg måske kun være hos spejderne 20 minutter, men så kunne de jo se, at jeg var der, og at det gik fremad.

Spejderflokkens døber Henriks rollator ”Olga”, mens han genoptræner hele efteråret og det meste af vinteren.

Han har fået udleveret mange hjælpemidler fra sygehuset – toiletstol, badestol osv. Han arbejder med at komme af med dem igen så hurtigt som muligt og afleverer en ting ad gangen, så han kan se, at der er fremskridt, og at han er på vej mod en normal dagligdag.

Toppen af Rebild

Den 9. december afleverer Henrik sin rollator. Den 30. januar, et halvt år efter han blev ramt i hjertet, står han på toppen af Rebild Bakker.

Før i tiden kunne Henrik stå op en lørdag morgen klokken fem og gå tur med sine to hunde i tre timer. Det kan han ikke længere.

Men han er ikke færdig med at sætte mål. Efter turen op af Rebild Bakker træner Henrik, så han om et stykke tid kan gå en 15 kilometer med spejderne.

– Det er fascinerende, at der er op mod 100 mennesker, som har været med til at redde mit liv. De har gjort en indsats for at redde mig, så det er også mit ansvar, at jeg kommer videre.

Han har selv været bloddonor og har nu på den hårde måde mærket, hvor vigtigt det er, at der bliver givet blod.

– Jeg nåede 25-gangs jubilæet, men jeg har nok også hævet en del af det, jeg satte ind i banken i sin tid, siger Henrik og fortsætter:

– Jeg synes, det er fantastisk, at man kan have det her bloddonorkorps. Det betyder jo alt eller intet i mange situationer. Det kan godt være, at det kun er en gang hver 3. måned, at man skal have det her lille stik og bruger en halv time. Men når man står i en situation som mig og kan hæve 19 portioner, ja, det... det kan jeg kun være dybt taknemmelig for altid. Det må jeg sige.

– Selvfølgelig er der nogle dygtige læger, og der har været nogle dygtige sygeplejersker. Men havde jeg ikke fået det blod, så var alt det andet lige meget. Respekt til dem, som er bloddonorer, pointerer han. ♦